

BİLGİSAYAR PROGRAMCILIĞI ÖĞRENCİLERİNİN PROGRAMLARINI TERCİH NEDENLERİ: TNKÜ TEKNİK BİLİMLER MYO ÖRNEĞİ

Saim ALTAY¹, Aytekin ERDEM², Hasan METE³, Gürcan UZAL⁴

ÖZET

Çalışmanın amacı, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi (TNKÜ) Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu (TBMYO) Bilgisayar Programcılığı öğrencilerinin programlarını tercih nedenlerini belirlemektir. Araştırmada nitel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmayı yürütebilmek için Bilgisayar Programcılığı programının birinci sınıfında öğrenim görmekte olan öğrenciler arasından rastgele seçilen 10 öğrencinin görüşlerini belirlemek amacıyla, dört açık uçlu soru içeren yarı yapılandırılmış bir görüşme formundan yararlanılmıştır. Ölçme aracından elde edilen veriler içerik analizi ile değerlendirilmiştir. İki araştırmacının ayrı ayrı oluşturdukları kodlardan görüş birliği ve görüş ayrılığı olan kodlar belirlenerek, formun güvenilirliği sağlanmıştır. Verilerin analizi sonucunda, öğrencilerin programlarını tercih nedenlerini dört temel ve iki alt kategoride değerlendirdikleri görülmüştür. Öğrencilerin çoğunluğu özel ilgi alanına girdiği için programı tercih ettiğini, tercihlerinde ailelerinin ve arkadaş çevrelerinin etkili olmadığını ve İstanbul'a yakınlığın tercihlerini etkilediğini belirtmişlerdir. Bilgisayar Programcılığı programının eğitim-öğretim niteliğinin, öğrencilerin beklentileri doğrultusunda geliştirilmesi için teknolojik altyapıyı iyileştirme, kod yazımı eğitimine ağırlık verme ve lisans öğrenimine dikey geçiş olanaklarını iyileştirici tedbirlerin alınması önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Meslek Yüksekokulu, Bilgisayar Programcılığı, Meslek tercihi

COMPUTER PROGRAMMING STUDENTS' REASONS FOR CHOOSING THIS PROGRAM: TNKÜ TECHNICAL SCIENCES MYO EXAMPLE

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the reasons why Computer Programming students of Tekirdağ Namık Kemal University (TNKÜ) Vocational School of Technical Sciences (TBMYO) choose this program. Qualitative analysis method was used in the study. In order to carry out the research, a semi-structured interview form with four open-ended questions was used to determine the opinions of 10 randomly selected students among the first year students in Computer Programming. The reliability of the form was ensured determining the codes of consensus and disagreement from the codes created by two researchers separately. As a result of the analysis of the data, it was seen that the students evaluated the reasons of their choice in four basic and two sub-categories. The majority of students stated that they choose the program because of their special interest, their families and friends were not effective in their choices and being close to Istanbul influenced their choices. In order to develop the quality of the Computer Programming program in line with the expectations of the students, it is recommended to take measures to improve the technological infrastructure, to emphasize on code writing training and to improve the possibilities of vertical transfer to undergraduate education.

Key Words: Vocational School, Computer Programming, Vocational choice

¹ Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, saimaltay@nku.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Elektronik ve Otomasyon Bölümü. aerdem@nku.edu.tr

³ Dr. Öğr. Üyesi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Gıda İşleme Bölümü. hmete@nku.edu.tr

⁴ Dr. Öğr. Üyesi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Elektronik ve Otomasyon Bölümü. guzal@nku.edu.tr

GİRİŞ

Günümüzde meslek yüksekokulları; değişen dünya şartlarına çabuk adapte olabilen, farklı problemlerle karşılaştığında analitik düşünerek pratik ve doğru çözümler üretebilen, sorumluluk üstlenecek derecede mesleki birikime sahip, kolay iletişim kurabilen ve ekip çalışmalarına yatkın, alanındaki gelişmeleri yakından takip eden, yetkin ve vasıflı ara eleman yetiştirmeyi hedefler (Ulus, Tuncer, Özen, 2015:168).

Ön lisans eğitimi gerçekleştirilmekte olan meslek yüksekokulları, mesleki ve teknik eğitim alanında önemli bir yeri olan eğitim kurumlarıdır. Bu kurumların amacı; endüstri, ticaret ve hizmet sektörlerinin gereksinimi olan ve ağırlıklı olarak uygulamalı eğitim ile beceri kazanmış ihtiyaç elemanlarını yetiştirmektir. Meslek sahibi olan, mal ve hizmet üretme potansiyeli ile yaşam kalitemizi arttıran elemanların yetiştirilmesinin kalkınma hızımızı arttıracığı bilinmektedir. Meslek yüksekokullarının görevi de bu tür elemanları yetiştirmek olmalıdır (İldan, 2016). Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojilerinin yaygın olarak kullanılması nedeniyle birçok alanda bilgisayar programcısına ihtiyaç duyulmaktadır. Ön lisans eğitimi almak isteyen öğrencilerin Bilgisayar Programcılığı programını tercih etme nedenleri arasında, mezun öğrencilerin işe yerleşme ya da kendi işlerini kurma olanakları olduğu düşünülmektedir. Nitekim meslek yüksekokullarının programları içerisinde Bilgisayar Programcılığı programının diğer programlara göre daha fazla tercih edildiği gözlemlenmektedir.

Literatür Bilgisi

Türkiye’de 2017 yılında iki milyonu aşan öğrenci, üniversite eğitimi alabilmek için Yüksek Öğretime Geçiş Sınavı’na girmiştir (ÖSYM, 2017). Ancak bu öğrencilerin gerek edinmek istedikleri meslek konusunda, gerekse söz konusu bölüm veya programın eğitimi almak istedikleri üniversiteleri tercih etme ile ilgili yeterli bilgiye sahip olup olmadıkları merak konusu olmuştur (Anılan, Çemrek ve Anagün, 2008:241). Öğrencilerin üniversite tercihlerini yaparken, üniversitelerin alt yapı (ulaşım, yol), üst yapı, eğitim-öğretim materyali, öğretim elemanlarının nitelik ve nicelik bakımından yeterliliğinin var olması önem taşımaktadır. Bununla birlikte kişisel, ailevi, çevresel, sosyo-ekonomik, cinsiyet, sınav puanları vb. nedenler de öğrencilerin tercihlerini etkilemektedir (İldan, 2016:181). Öğrencilerin bölüm/program tercih sıralaması ile ilgili olarak yapılan bir araştırmada; Bilgisayar Programcılığı Tıp, Mühendislik, Diş Hekimliği, Eczacılık ve Öğretmenlikten sonra en çok tercih edilen meslekler arasında yer almaktadır (Alper ve Özdemir, 2004:94). Bu bilgi, Bilgisayar Programcılığı mesleğinin tutulan ve geçerli bir meslek olduğunu doğrulamaktadır. Bu bağlamda Bilgisayar programcılığı, meslek yüksekokullarının da en çok tercih edilen programları arasındadır.

Yapılan bir çalışmada Bilgisayar Programcılığı Programı mezunu öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun (%90) programı isteyerek seçtikleri, bu mezunların ancak yarısının kendi alanlarında iş hayatlarına devam ettikleri belirtilmiştir (Arabacıoğlu, Sebetçi, Güler ve Karataş, 2011:788). Erkoç ve Bayrak (2008:659) Bilgisayar Bölümü öğrencilerinin mesleklerini tercihinde cinsiyetlerinin ve mezun oldukları lise türlerinin etkili olmadığını, erkek öğrencilerin % 31.4'lük kısmının programcılık ve grafik tasarımcılığı gibi meslekleri tercih ettiklerini, kız öğrencilerin ise sadece % 14.3'lük kısmının bu tip meslekleri tercih ettiklerini ifade etmektedirler. Öğrencilerin meslek yüksekokullarındaki programları tercihlerinde aile yönlendirmesi, arkadaş etkisi, iş imkânlarının daha çok olmasına yönelik algılar ve ilgili alanı sevmeye gibi faktörlerin öncelikli olarak belirleyici olduğu belirtilmektedir (Tuncer ve Tanaş, 2019:86).

Meslek yüksekokullarına sınavla gelen öğrencilerin büyük çoğunluğunun düz lise çıkışlı olduğunun tespit edildiği bir araştırmada (Bulut, 2016:64) bunun yerine meslek liselerinde eğitim alınan bölümlerin devamı niteliğindeki meslek yüksekokulu bölümlerinin tercih edilmesi yönünde öğrencilerin teşvik edilmeleri gerektiği belirtilmektedir. Bir çalışmada “Meslek yüksekokulunda aldığım bilgiler mesleğimi daha iyi tanımama ve sevmeme neden oldu.” görüşüne kısmen katılmışlardır. Katılan öğrencilerin eğitim gördükleri okullarında mesleklerini tanıyabilmeleri ve sevebilmeleri için okul yönetimleri ve öğretim elemanlarının çaba gösterdikleri ifade edilmektedir (Mete, Erdem, Uzal ve Hüyük, 2018:116). Diğer yandan öğrencilerin meslek seçiminde anne ve babalarının etkileri söz konusudur. Yapılan bir çalışmada (Bahar, 2002:140) öğrencilerin anne ve babalarının eğitim durumları ve meslekleri ile öğrencilerin meslek tercihleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Öğrenci ailelerinin ekonomik durumları ile ikametgahlarının üniversiteye olan uzaklık ve yakınlıklarının üniversite tercihlerinde önemli rol oynadıkları görülmektedir (Erol, Yergin ve Mercan, 2012:9).

Lisans programlarındaki doluluk oranları 2016 yılında %94,31 iken, 2017 yılında bu oranın %89,27'ye gerilediği, ön lisans programlarındaki doluluk oranlarının ise 2016 yılında %91,42 iken, 2017 yılında %62,55'e düştüğü görülmüştür. Bir başka ifadeyle 2017 yerleştirme sonuçlarına göre boş kalan 214.430 toplam kontenjanın 163.613'ü ön lisans programlarında, 50.817'si ise lisans programlarındadır. Bu sonuçlar öğrencilerimizin daha bilinçli bir tercih yapma eğiliminde olduklarını, sadece yükseköğretime girmeyi değil, mezuniyet sonrasındaki istihdam imkânlarını da dikkate aldıklarını göstermektedir (YÖK, 2017). Buna rağmen 2017 yılında ön lisans programlarından Bilgisayar Programcılığı programının doluluk oranı Türkiye genelinde Devlet Üniversiteleri arasında % 40,07 (Harran Üniversitesi, 2017) iken, TNKÜ TBMYO Bilgisayar Programcılığı

programının doluluk oranı %97,87 olarak gerçekleşmiştir. TNKÜ TBMYO'nun sanayi bölgelerine yakın olması, öğrencilerin eğitim-öğretim dönemi içinde sanayi bölgelerinde gerçekleştirdikleri stajın iş bulma konusunda avantaj sağlaması ve Tekirdağ ilinin İstanbul'a yakınlığının öğrencilerin eğitim maliyetini düşürmesi nedenleriyle adı geçen meslek yüksekokulunun tercih edilebilirliğinin artmakta olduğu düşünülmektedir. Literatür taramasından anlaşılacağı üzere Bilgisayar Programcılığı programı ön lisans programları arasında en çok tercih edilen programlardan biridir. Bu nedenle öğrencilerin bu programı tercih nedenlerinin belirlenmesi önem kazanmaktadır. Bu doğrultuda araştırmanın amacı; TNKÜ TBMYO Bilgisayar Programcılığı programının, 2017 ÖSYS sonuçlarına göre öğrenciler tarafından en çok tercih edilme nedenlerini ortaya koyabilmektir.

YÖNTEM

Çalışmada belirtilen amaç doğrultusunda, sosyal bir olguyu derinlemesine araştırmak ve irdelemek için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2004)'in belirttiği gibi, nitel araştırma olguyu ilgili bireylerin bakış açılarından görebilmeye çalışmakta ve bu bakış açılarını oluşturan sosyal yapıyı ve süreçleri ortaya çıkarmaktadır. Öğrencilerin görüşleri, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış bir görüşme formu ile sözlü olarak kayıt altına alınıp transkript edilerek, veriler nitel analiz yöntemlerinden biri olan içerik analizi ile değerlendirilmiştir.

2017-2018 Eğitim-Öğretim yılı başında TNKÜ TBMYO'nun programları arasında en çok tercih edilen program olması nedeniyle öğrencilerin Bilgisayar Programcılığı programını tercih nedenleri araştırılmak istenmiştir. Bu nedenle araştırmanın çalışma grubunu amaçlı örneklem yöntemiyle belirlemek için, 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında TNKÜ TBMYO Bilgisayar Teknolojileri Bölümü Bilgisayar Programcılığı programının birinci sınıfında öğrenim gören toplam 92 öğrenci arasından rastgele seçilen 10 öğrenci oluşturulmuştur.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu; araştırmanın amacına uygun olarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olup toplam dört sorudan oluşmaktadır. Form öğrencilere uygulanmadan önce iki uzman görüşüne sunulmuş, gerekli değişikliklerden sonra uygulanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilere, araştırmanın içeriği ile ilgili bilgi verilmiş ve görüşleri ses kaydı yapılarak alınmıştır. Görüşme formunda yer alan sorular aşağıda belirtilmiştir:

1. Tercihinizi yapmanızda neler etkili oldu? Programı niçin tercih ettiniz? Tüm nedenleri ortaya koyunuz?
2. Bilgisayar programcılığı mesleği sizi etkiledi mi? Neden etkiledi?
3. İş bulma açısından bu program sizin için çekici oldu mu? Neden?
4. Üniversite ve TBMYO'nun mevcut durumundan etkilendiniz mi? Neden?

Veri Analizi

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış form ile sözlü olarak alınan ses kaydı şeklindeki görüşleri transkript edilerek içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. İçerik analizinde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirme ve bunları okuyucunun anlayacağı bir biçimde düzenleyip yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2004). Görüşme sorularından elde edilen veriler iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı değerlendirilerek önce kodlar, ardından temalar oluşturulmuştur. Daha sonra iki araştırmacının birbirinden bağımsız olarak elde ettikleri kodlamalar karşılaştırılmış; görüş birliği ve görüş ayrılığını içeren kodlar sayılarak Miles ve Huberman'ın (1984) içerik analizinin güvenilirliğini belirlemek için kullandıkları formül ile çalışmanın güvenilirliği %90 olarak bulunmuştur. Fikir birliğine varılan kodlar ve temalar düzenlenerek bulgularda sunulmuştur.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışma kapsamındaki katılımcıların tek bir meslek yüksekokulunun Bilgisayar Programcılığı öğrencileri olması nedeniyle, tüm okulların Bilgisayar Programcılığı'ndaki öğrencilerin görüşleri için genelleme yapmak mümkün olamamaktadır. Bu nedenle araştırma yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorularla ve bu soruları cevaplandıran TNKÜ TBMYO Bilgisayar Programcılığı'nda öğrenim gören 10 öğrenci ile sınırlıdır.

BULGULAR VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Bulgular

Bu bölümde, TNKÜ TBMYO Bilgisayar Programcılığı bölümü birinci sınıfında öğrenim gören rastgele seçilmiş 10 öğrencinin yöneltilen sorulara verdikleri cevaplar yer almaktadır. Bulgular, araştırma problemini ortaya koymak amacıyla oluşturulan başlıca kategorilere göre sınıflandırılarak sunulmuştur.

Öğrencilerin Bilgisayar Programcılığı programını tercih etme nedenleri

Araştırmaya katılan 10 öğrencinin “Tercihinizi yapmanızda neler etkili oldu, programı niçin tercih ettiniz? Tüm nedenleri ortaya koyunuz.” kategorisinde; “Programı tercih ederken kişisel nedenleriniz nelerdir?”, “Tercihinizde aileniz etkili oldu mu?”, “Sosyal statü açısından tercih nedenleriniz nelerdir?”, “Ekonomik nedenlerden hangileri tercihinizde etkili oldu?”, “Arkadaş çevreniz etkili oldu mu?” alt kategorilerine verdikleri cevaplar Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: Öğrencilerin Bilgisayar Programcılığı Programını Tercih Etme Nedenleri

Kategoriler	Kodlar	Katılımcılar										TOPLAM	ORAN (%)	
		K-1	K-2	K-3	K-4	K-5	K-6	K-7	K-8	K-9	K-10			
Öğrencilerin Programı tercih etme nedenleri	Kişisel nedenler													
	Bilgisayar özel ilgi alanım	1		1	1			1	1	1		6	60	
	Kod yazmak	1		1				1		1		4	40	
	Siber güvenliğe ilgim var	1								1		2	20	
	Kendime ait işyeri kurmak	1								1		2	20	
	Lisans eğitimine dikey geçiş olanağı	1				1	1			1	1	5	50	
	Bilgisayar çağın en çok kullanılan teknolojik araçtır			1						1	1	3	30	
	Meslek lisesinde bilgisayar okudum				1	1	1		1	1	1	6	60	
	Yazılımı seviyorum			1				1	1	1	1	5	50	
	Tercihde ailenin etkisi	Ailemin etkisi olmadı	1	1	1	1		1	1			6	60	
Ailem etkili oldu					1			1	1	1	4	40		
Tercihde sosyal statünün etkisi	Sosyal statüyü düşünmedim	1		1					1	1	1	5	50	
Toplumda genel kabul gören bir meslek			1		1	1	1				5	50		
Tercihde ekonomik nedenler	Sevdiğim işi yaparken para kazanma isteği	1		1	1	1		1			1	6	60	
Bilgisayar bilgisinin ekonomik getirisi iyi olur			1								1	10		
Kolay iş bulma			1	1	1	1	1				5	50		
Tercihde arkadaş çevresinin etkisi	Arkadaş çevrem etkili olmadı	1		1	1	1			1	1	1	7	70	
Arkadaş çevrem etkili oldu			1				1	1			3	30		
Çevremdeki büyükler etkili oldu					1						1	10		

Tablo 1 incelendiğinde öğrencilerin %60’ı (N=6) bilgisayarın özel ilgi alanına girdiğini, % 40’ı (N=4) kod yazmayı sevdiğini, % 20’si (N=2) siber güvenliğe ilgi duyduğunu, % 20’si (N=2) kendisine ait işyeri kurmak istediğini, % 50’si (N=5) lisans eğitimine dikey geçiş olanağı bulunduğunu, %30’u (N=3) bilgisayarı çağın en çok kullanılan teknolojik araç olduğunu, %60’ı (N=6) meslek lisesinde bilgisayar alanında öğrenim gördüğünü, %50’si (N=5) yazılım konusunu sevdiğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin % 60’ı (N=6) tercihlerinde ailelerinin

etkisi olmadığını, % 50'si (N=5) tercih yaparken sosyal statüyü düşünmediğini, % 60'ı (N=6) sevdiği işi yaparken aynı zamanda para kazanacağını, % 50'si (N=5) bu dalda kolay iş bulabileceğini, % 70'i (N=7) tercihte arkadaş çevresinin etkili olmadığını ifade etmişlerdir.

Bilgisayar Programcılığı Mesleğinin Öğrenci Tercihlerini Etkileme Nedenleri

Bu kategoride öğrencilere Bilgisayar Programcılığı mesleğinden etkilenip etkilenmedikleri sorulmuş ve cevap olumlu ise bunun nedenlerini belirtmeleri istenmiştir. Soruya verilen cevaplar Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Bilgisayar Programcılığı Mesleğinin Öğrenci Tercihlerini Etkileme Nedenleri

Kategoriler	Kodlar	Katılımcılar										TOPLAM	ORAN(%)
		K-1	K-2	K-3	K-4	K-5	K-6	K-7	K-8	K-9	K-10		
Tercihle Bilgisayar Programcılığı mesleğinin etkisi	Öğretim elemanlarının eğitim tecrübelerinden etkilendim	1										1	10
	İş tecrübesi kazanmak istedim	1										1	10
	Bilişim sektöründe diplomadan çok tecrübe önemli	1										1	10
	İşte stres yok oyun gibi severek çalışılıyor	1					1					2	20
	Hayal dünyasındaki her şeyi yapabilme				1						1	2	20

Tablo 2'de öğrencilerin % 20'si (N=2) tercihlerinde Bilgisayar Programcılığı mesleğinde hayal dünyasındaki her şeyi yapabilme potansiyelini, % 20'si (N=2) bilgisayar işinde stres olmadığını oyun oynar gibi severek çalışıldığını, % 10'u (N=1), bilişim sektöründe diplomadan çok tecrübenin önemli olduğunu, % 10'u (N=1) iş tecrübesi kazanmak istediğini, % 10'u (N=1) öğretim elemanlarının eğitim tecrübelerinden etkilendiğini belirtmişlerdir.

İş Bulma Açısından Programın Etkili Olması

Bu kategoride araştırmaya katılan öğrencilere iş bulma açısından programın kendileri için bir çekiciliğinin olup olmadığı sorulmuş ve hangi açıdan çekici geldiğine cevap aranmıştır. Sonuçlar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: İş Bulma Açısından Programın Etkili Olması

Kategoriler	Kodlar	Katılımcılar										TOPLAM	ORAN(%)
		K-1	K-2	K-3	K-4	K-5	K-6	K-7	K-8	K-9	K-10		
İş bulma açısından bu programın çekici olması	Önü açık bir bölüm	1			1		1	1	1		1	6	60
	Her yerde iş bulunur	1			1	1	1	1		1	7	70	
	Evde çalışma imkanı var	1									1	10	
	Ekstra iş alma olanağı var				1						1	10	
	İşsiz kalmam							1			1	10	

Tablo 3'te öğrencilerin % 70'i (N=7) bu dalda her yerde iş bulabileceklerini, % 60'ı (N=6) gelişmeye açık bir bölüm olduğunu, %10'u (N=1) evde çalışma imkanı olduğunu, %10'u (N=1) ekstra iş alabileceklerini ve %10'u (N=1) işsiz kalmayacaklarını belirtmişlerdir.

Üniversite ve Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulunun mevcut durumundan etkilenme nedenleri

Bu kategoride öğrencilerin tercih yapmadan önce TNKÜ ve TBMYO'nun mevcut durumu hakkında bilgi sahibi olma ve etkilenme durumları sorulmuş ve alınan cevaplar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Üniversite ve Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu'nun Mevcut Durumundan Etkilenme

Kategoriler	Kodlar	Katılımcılar										TOPLAM	ORAN(%)
		K-1	K-2	K-3	K-4	K-5	K-6	K-7	K-8	K-9	K-10		
Üniversite ve TBMYO'nun mevcut durumundan etkilenme	TBMYO'nu tanımadan geldim	1			1	1			1	1	1	6	60
	Kampüsün lokasyonu çok iyi	1		1	1							3	30
	Üniversiteden etkilendim		1		1		1					3	30
	İstanbul'a yakınlığı		1			1	1			1	1	5	50
	Sosyal gruptan üniversiteyi tanıma						1					1	10
	Yakınım NKÜ de okuyordu								1			1	10

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin % 60'ı (N=6) TBMYO'nu tanımadan geldiklerini, % 50'si (N=5) Tekirdağ ilinin İstanbul iline yakınlığını, % 30'u (N=3) üniversitenin mevcut durumundan etkilendiğini, % 30'u (N=3) kampüsün bulunduğu konumunu beğendiğini, % 10'u (N=1) sosyal medyadan üniversite hakkında bilgi edindiğini, % 10'u (N=1) TNKÜ'nde öğrenim gören bir yakından üniversite hakkında bilgi edindiğini belirtmişlerdir.

Bulguların Değerlendirilmesi

Araştırmanın amacı, TNKÜ TBMYO'ndaki Bilgisayar Programcılığı öğrencilerinin programlarını tercih nedenlerini belirlemektir. Araştırmada nitel analiz yöntemi kullanılarak, araştırmayı yürütmek için Bilgisayar Programcılığı programında öğrenim görmekte olan 10 öğrencinin görüşleri dört kategori şeklinde belirlenmiştir. Kategorilere ait kodlar incelendiğinde, bu kodların çoğunluğunun aynı zamanda meslek yüksekokullarının diğer programları için de geçerli olabileceği düşünülmektedir.

TNKÜ TBMYO, 1976 tarihinden itibaren eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmekte olup, ön lisans eğitimi alanında yer alan tarihi bir geçmişi ve birikime sahip bulunmaktadır (TBMYO, 2018). Adı geçen okul, ISO 9001:2008 Kalite Yönetim Sistemi belgesini almaya hak kazanmış olup her yıl bu belge güncellenmektedir. Bu nedenle TBMYO öğrenci odaklı öğretim, etkin eğitim yönetimi, çalışanların tatmini, kurum içi iletişimde iyileşme, tüm faaliyetlerde geniş izleme ve kontrol, öğrenci memnuniyeti ve benzeri kalite standartlarını sağlamış olup bu standartların ulusal ve uluslararası düzeyde uygulanabileceğini ispatlamıştır.

Tablo 1 incelendiğinde öğrencilerin % 60'ı bilgisayarın özel ilgi alanına girmesini, meslek lisesinde bilgisayar alanında öğrenim görmesini, hem sevdiği işi yapıp hem de para kazanma imkanı bulunmasını programı tercih nedenleri olarak göstermişlerdir. Ayrıca öğrencilerin % 50'si lisans eğitimine geçiş imkanı olduğunu, toplumda genel kabul gören bir meslek olduğunu, bu alanda kolay iş bulabileceğini, % 40'ı kod yazmayı sevdiğini, ailesinin etkili olmasını, % 30'u bilgisayarın çağın en çok kullanılan teknolojik aracı olmasını, arkadaş çevresinin etkisini, % 20'si siber güvenliğe ilgisi olduğunu, kendisine ait işyeri kurma isteğini, % 10'u bilgisayar bilgisinin ekonomik getirisi olmasını ve çevresindeki yetişkinlerin tercihlerinde etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcı öğrencilerin çoğunluğunun, bilgi ve yeteneklerini göz önünde bulundurmamak, lisede aldığı eğitimi üniversitede de sürdürmek ve severek yapacağı bir iş olması nedeniyle tercihlerini yaptıkları anlaşılmaktadır. Sertel, Yıldırım ve Özmen (2017:108)'in araştırmalarındaki sonuçlar araştırma sonucu ile örtüşmektedir. Ayrıca öğrencilerin % 60'ı meslek tercihlerinde ailelerin ve % 70'inin ise arkadaş çevresinin etkisi olmadığı görüşleri göz önüne alınarak, öğrencilerin meslek seçiminde özgür iradelerine dayanarak karar verdikleri görülmüştür. Alanezi, Alfraih, Haddad ve Altaher (2016:175), ön lisans muhasebe programı öğrencilerinin bölümlerini tercih nedenlerini araştırdıkları çalışmalarında "Arkadaşlarının yanında olmak" ve "Aile tavsiyesi" öğrencilerin kararlarında en az önemli faktörler olarak bulmuşlardır. Bu sonuçlar araştırma

sonuçlarına benzerlik göstermektedir. Günümüzde öğrencilerin meslekler hakkında daha bilgili ve bilinçli olmaları nedeniyle meslek seçimlerinde arkadaşlarından ve aile fertlerinden çok fazla etkilenmedikleri yorumu yapılabilir.

Sarıkaya ve Khorshid (2009:399) tarafından Ege Üniversitesinde gerçekleştirilen “Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi: Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimi” isimli araştırmanın bulguları ile Korkut-Owen, Kepir, Özdemir, Ulaş ve Yılmaz (2012:138)’ın yaptıkları çalışmanın bulguları, bu araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir. Yukarıdaki iki araştırma genel olarak öğrencilerin meslek seçimi ile ilgili iken bu araştırma öğrencilerin Bilgisayar Programcılığı mesleğini tercih etmelerinin nedenleri ile ilgilidir. Böyle olmasına karşın sonuçların örtüşmesi öğrencilerin meslek seçmede genel eğilimlerinin benzer olduğunu göstermektedir.

Araştırmada yer alan öğrencilerin % 60’ı, tercihlerinde ailelerinin etkili olmadığını belirtmişlerdir. Dinç’in (2008) gerçekleştirdiği benzeri bir araştırmada da, meslek yüksekokulundaki muhasebe öğrencilerinin muhasebe mesleğini seçmede aile ve eğitim çevresinin pek etkili olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu bulgu araştırmanın ilgili sonucu ile örtüşmektedir.

Tablo 2’de öğrencilerin Bilgisayar Programcılığı mesleğini tercih etme nedenleri belirtilmiştir. Öğrencilerin % 20’si hayal dünyasındaki her şeyi yapabileceklerini ve mesleği icra ederken stres yaşamayıp severek çalışacaklarını, % 10’u ise öğretim elemanlarının eğitim tecrübelerinden yararlanacaklarını, iş tecrübesi kazanacaklarını ve bilişim sektöründe diplomadan daha fazla tecrübenin önemli olduğunu ifade ettikleri görülmüştür.

Tablo 3’te öğrencilerin tercihlerinde iş bulma açısından programın etkili olmasını belirleyen kodlar ve yüzdeleri verilmiştir. Öğrencilerin % 70’i bu programdan mezun olduklarında her sektörde iş bulabileceklerini, % 60’ı bilgisayar programcılığının güncel ve gelişmeye açık bir program olduğunu, % 10’u ise bu alanda evde çalışma imkanı bulabileceklerini, asıl işleri yanında ekstra iş alabileceklerini ve işsiz kalmayacaklarını ifade etmişlerdir. Bu araştırmaya benzer bir çalışma yapan Erdoğan ve Akın (2016:65), öğrencilerin %58,3’ünün iş bulma konusunda endişe duymadıklarını ifade etmektedirler. Bu sonuç da araştırmanın ilgili sonuçları ile örtüşmektedir. Bilgisayar Programcılığı mezunlarının iş bulma ve kendi işlerini gerçekleştirme imkanlarının olması nedeniyle öğrencilerin bu görüşlere sahip oldukları düşünülebilir.

Tablo 4’te öğrencilerin TNKÜ ve TBMYO’nun mevcut durumundan etkilenme nedenleri gösterilmiştir. Öğrencilerin % 60’ı TBMYO’nu tanımadan geldiklerini, % 50’si Tekirdağ ilinin İstanbul iline yakınlığından etkilendiklerini, % 30’u kampüsün lokasyonunun çok iyi olduğunu ve üniversitenin fiziki yapısından etkilendiklerini, % 10’u sosyal medyadan üniversite ile ilgili bilgi aldıklarını ve yakınlarından birinin TNKÜ’nde öğrenim görmekte olmasından etkilendiklerini belirtmişlerdir. Gerçekleştirilen bir araştırmada (Kayaalp, 2018:41) da öğrencilerin üniversite tercih aşamasında okulun bulunduğu konumun ailelerine yakın/uzak olmasının da etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç da araştırma bulgusu ile paralellik göstermektedir. Öğrencilerin TBMYO’nu tanımadan geldiklerini belirtmeleri, okul seçiminde okulun kendisinden ziyade programın daha fazla etkili olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle meslek yüksekokullarında güncel yaşamda geçerli programların açılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Yapılan değerlendirmeler ile beraber; eğitimden sağlığa, üretimden tüketime, sanayi alanından, teknoloji alanına kadar ve yaşamın her alanında bilgisayar bilgisi veya uygulaması yer almaktadır. Bu kadar önemli bir bilgiyi üretmek, daha sonra bu bilgiyi katma değeri yüksek uygulamalarda göstermek için emek, ilgi ve bilgi gerekmektedir. Bu nedenle Bilgisayar Programcılığına gerekli ilgi gösterildiğinde, bu programın uygulamaları hayatımızı daha çok kolaylaştıracak, üretimi daha çok arttıracak ve sonuçta bu mesleğe daha fazla talep olacaktır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrencilerin bilgisayar programcılığı programını tercih etme nedenlerinin beş alt kategoride, bilgisayar programcılığı mesleğinin öğrenci tercihlerinin etkileme nedenlerinin, iş bulma açısından programın etkili olması üniversite ve TBMYO’nun mevcut durumundan etkilenme nedenlerinin ise birer alt kategoride incelenebileceği sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin Bilgisayar Programcılığı programını tercih etme nedenleri olarak en fazla; kişisel nedenler kategorisi altında bilgisayarın özel ilgi alanına girmesi, meslek lisesinde bilgisayar dalında okumaları, programdan dikey geçiş yapma olanağının olması, tercihlerinde ailesinin etkisinin olmaması, mesleğin sosyal statüsünün yüksek olması, ekonomik nedenlerin etkili olması ve çoğunluğunun ise tercihlerinde arkadaşlarının etkili olmadığını belirttikleri sonucuna varılmıştır.

Bilgisayar programcılığı mesleğinin öğrenci tercihlerini etkileme nedenleri olarak en çok; iş sırasında stres olmaması ve hayal dünyasındaki düşüncelerini gerçekleştirebilecekleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Öğrencilerin iş bulma açısından programın (mesleğin) etkili olmasını, her yerde iş bulabilecekleri ve gelişmeye çok açık bir meslek olması görüşüne sahip oldukları sonuçları elde edilmiştir.

TNKÜ ve TBMYO'nun mevcut durumundan etkilenmeleri olarak da TBMYO'yu tanımadan geldiklerini ve üniversitenin İstanbul'a yakınlığını belirttikleri sonuçlarına varılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre aşağıdaki önerilerde bulunulabilir. Öğrenciler tercih yapacakları üniversite ve program hakkında detaylı araştırma yapmaya teşvik edilmelidir. Öğrenciler mümkünse tercih edecekleri üniversiteyi veya programı yerinde görmelidir. Üniversiteler ve programların insan kaynaklarını, atölye ve laboratuvarlarını tanıtacak bilgilerin resmi web sayfalarında yer alması sağlanmalıdır.

Programı tercih etmek isteyen öğrencilerin, daha önce programdan mezun olan öğrencilerin nerelerde çalıştıklarını görebilmeleri için, üniversitelerin bölüm/program mezun bilgi sistemleri oluşturulmalı ve aktif hale getirilmelidir. Meslek yüksekokulu programlarının, ortaöğretim kurumlarındaki öğrencileri bilgilendirmek amacıyla belirli dönemlerde tanıtım seminerleri yapılmalıdır.

Ortaöğretim kurumlarının son sınıflarına yönelik olarak öğrenci tercihlerinin yapılması dönemlerinde rehberlik hizmeti ile ilgili çalışmaların artırılması önemlidir (Anılan, Çemrek ve Anagün, 2008:248). Meslek yüksekokullarının önemi yalnızca öğrencilere değil, başta aileler olmak üzere toplumumuzun her kesimine de anlatılmalı ve öğrenciler bu konuda bilinçlendirilmelidir (İldan, 2016:180).

Araştırmada görüşme yapılan öğrenci (10 öğrenci) sayısı sınırlı olduğundan aynı çalışma bir anket geliştirilip birden fazla meslek yüksekokulunun Bilgisayar Programcılığı öğrencilerine uygulanırsa daha kapsamlı bulgulara ulaşılabileceği önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Alanezi, F.,S., Alfraih, M., M., Haddad, A., E. and Altaher N., A. (2016). Factors Influencing Students' Choice of Accounting as a Major: Further Evidence from Kuwait. *Global Review of Accounting and Finance Vol. 7(1)*, 165 – 177.
- Alper, Z. ve Özdemir, H. (2004). Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesini Tercih Eden Öğrencilerin Kimi Sosyo-Demografik Özellikleri ve Mesleğe Bakış Açılı, *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 30(2), 93-96.
- Anılan, H., Çemrek, F. ve Anagün., Ş.S. (2008). Ortaöğretim Öğrencilerinin Meslek Seçimi Ve Üniversite Tercihlerine İlişkin Görüşleri (Eskişehir Örneği). *e-Journal of New World Sciences Academy*, 3(3), 239-249.
- Arabacıoğlu, T., Sebetçi, Ö., Güler, E. ve Karataş, T. (2011). Meslek Yüksekokulu Bilgisayar Programcılığı Programı Mezunları Hakkında Betimsel Bir Çalışma. *Akademik Bilişim'11 - XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri 2 - 4 Şubat 2011 İnönü Üniversitesi, Malatya*, 783-789.
- Bahar, H., H. (2002). Eğitim Fakültesi, Tıp Fakültesi Ve İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerinin Bazı Sosyo-Ekonomik Özellikleri İle Fakülte Tercihleri Arasındaki İlişki. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 125-144.
- Bulut, H. (2016).Erzincan Üniversitesi Kemah MYO Öğrenci Profili. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 55-66.
- Dinç, E. (2008). Meslek Seçiminde Etkili Faktörlerin İncelenmesi: Meslek Yüksek Okulu - Muhasebe Programı Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(2), 90-106.
- Erdoğan, E.G. ve Akın,B., (2016). Hemşirelik Son Sınıf Öğrencilerinin İş Bulma Endişeleri ve Umutsuzluk Düzeyleri, *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi*, 32(1), 72-89.
- Erkoç, M. F., ve Bayrak, B. K. (2008). Yükseköğretim Öğrencilerinin Mesleki Tercih Ve Zekâ Alanları Üzerine Bir Araştırma: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğrencileri Örneği. In *Proceedings of the 8th International Education Technology Conference*, 655-659.
- Erol, A., Yergin, H., ve Mercan, M. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Üniversite Tercihlerinin Belirleyicileri: Hakkari Örneği. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4(2), 1-10.
- Harran Üniversitesi. (2017). http://ogrenci.harran.edu.tr/assets/uploads/other/files/ogrenci/files/2017_osys_doluluk_oranlari_%C3%96NL%C4%B0SANS.pdf adresinden 23.04.2018 tarihinde alınmıştır.
- İldan, Ş. (2016). Meslek Yüksekokullarındaki Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Bölümü Seçimindeki Etkili Faktörler. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 177-181.
- Kayaalp, K. (2018). Ön lisans Mezunları Öğrencilerinin Almış Oldukları Eğitim Ve İstihdam İlişisine Yönelik Bir Araştırma: SDÜ Uluborlu Selahattin Karasoy Meslek Yüksekokulu Örneği. *SDÜ Teknik Bilimler Dergisi*, 8(1), 34-42
- Korkut-Owen, F., Kepir, D. D., Özdemir, S., Ulaş, Ö., ve Yılmaz, O. (2012). Üniversite öğrencilerinin bölüm seçme nedenleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 135-151

- Mete, H., Erdem, A., Uzal, G., ve Hüyük, D. (2018). Teknik Bilimler MYO Öğrencilerinin Mesleki Gelecekleri Ve Endüstri Stajları İle İlgili Görüşleri. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 108-119.
- Miles, M., B. and Huberman, A., M. (1984). *Qualitative Data Analysis: A Source Book of New Methods*. London: SAGE Publications.
- ÖSYM, (2017). *2017-Ygs Sayısal Bilgiler* <https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2017/OSYS/YGS/SAYISAL28032017.pdf> adresinden 20.04.2018 tarihinde alınmıştır.
- Sarıkaya, T. and Khorshid, L. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi: Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 393-423.
- Sertel, E., Yıldırım, H. ve Özmen Akyol, S. (2017). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Okul Tercih Sebepleri ve Uyum Durumları: Sivrihisar Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(21) (Özel Sayı), 101-117.
- TBMYO (2018). <http://tbmyo.nku.edu.tr/Tarih%C3%A7e/0/s/509/14270> adresinden 22.04.2018 tarihinde alınmıştır.
- Tuncer, M., ve Tanaş, R. (2019). Mesleki Eğitim Sorunsalının Meslek Yüksekokulları Bağlamında Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Electronic Journal of Education Sciences*, 8(15), 76-88.
- Ulus, L., Tuncer, N. ve Sözen, Ş. (2015). Mesleki Eğitim, Gelişim ve Yeterlilik Açısından Meslek Yüksekokullarının Önemi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. Ekim, 2015. 168-185.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2004). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara:Seçkin Yayınevi.
- YÖK (2017). www.yok.gov.tr/...yokten_bos_kontenjan.../52634f71-5161-434b-bb78-d5dc8d226a adresinden 17.10.2018 tarihinde alınmıştır.